„ЗАСТАВА“ излази редовно: с здом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
За Србију
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка нарочито за шире народне кругове уређени могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од врсте сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Приповедано“ плаћа се 20 нов. од врсте

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 115. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 25. ЈУЛА 1895. ГОДИНА XXX.

НА КОНГРЕС!

Од када постоји солидарност? Неки кратковиди политичари и туђи најамници хтели су по што по то да поруше солидарност и да ју истакну као нешто ново и по Србе опасно. Кад већ нису ништа знали да нађу против наше солидарности са Словацима, гледали су бар да нас позаваде са Румунима, употребивши за тај свој неродољубиви смер запето стање, које постоји у неким помешаним српско-румунским општинама ради деобе црквеног имања. Та посвађа и покрви се брат са братом, син са оцем, када деле сермију, па није чудо, што ни наша јерархијска деоба није ишла глатко. Па ипак пред заједничким противником увек је умукао и треба да умукне тај унутрашњи спор, који ћемо међусобно решити и без нашег заједничког непријатеља. Борба та против трећег тако је разнолика од ове наше међусобне распре, да то наш народ и његови прваци никада нису бркали и тек се у најновије доба нашле неке прикосније, који хоће на своју руку против целе досадашње традиције да помешају те тако разнопредметне ствари и тек условно да склапају солидарност. Како ти раде против целог нашег досадањег живота, хоћемо да покажемо само са једним јединим примером, и то из оне бурне 1848. године, кад је наш народни живот на врхунцу своје делатности био

Трећи дан отварања оне наше славне мајске скупштине у години 1848. баш кад отпоче редовно већање, састаше се Румуни у Блажу, да се свечано ограде против насилног сједињења Ердеља са Угарском. И мајска скупштина при растанку свом, „поведена осећајем искреног пријатељства према румунском народу, придружујући се свима напрецима које он може имати у развоју своје народности, живо желећи, да му изиђе за руком, да се уједини као један народ и изјави надање, **да ће се утврдити братске везе између Срба и Румуна**“.

Ето то је рађено још на мајској скупштини, и ми ћемо сада у суботу у Будимпешти на народносном конгресу само испунити ту жељу и налог наших славних отаца.

Има ли дакле још кога, ко сме устати против конгреса?

Ко може, а да не дође на исти?

*

Вршчани и народносни конгрес. Баш са легла српско-румунске размирице, чују се тако повољни гласови за народносни конгрес, да се мора свако обрадовати, кад види, да нису успели они, који су хтели међу Србе и Румуне да баце кост, и осујете солидарност. Неке од тих одзива, већ смо донели, а овде вадимо из једног писма неколицине Вршчана ове речи: „Истина је да је испод вршачке куле почео да се слуша глас у погледу наших црквено-општинских одношаја према Румунима, који се равно тумачи, али уз који стоји цео наш крај. Но то се не треба тако тумачити као наше уверење: да смо ми уједно и политичкој солидарности Срба и Румуна противити.

Баш на против: ми смо дужни, да порадимо око тога, да се до те солидарности заиста и дође.

Потребу удружених сила осећамо и ми јер је „прут само у снопу јак“.

А наше домаће распре с Румунима решићемо ми својим путем и начином, живећи у уверењу, да ће се и само то крупно питање лакше решити при солидарности нашој на политичком пољу.

У то име сретан и успешан рад!

У Вршцу, 18. јула 1895.

Др. Ђока Јовановић, Милан Ђорђевић, браћа Недељковићи, Стеван Радак, Макса Пантелић, Ђока Митрашин, Ђура Богдановић, Шандор Мирковић, Коста Стефановић, Ника Остојић, Коста Обрадовић, Јоца Обрадовић, Васа З. Обрадовић, Коста Богосављевић, Васа Гренчарски, Светислав Цвејић, Јоца Кешански, Јоца Недељковић-Пантић, Шандор Гавриловић, Сима Николић, Ђока Шербан, Стева Јовановић.

*

Буњевци и Шокци на народносном конгресу. — О томе пише њихов лист „Суботичке Новине“ ово: „Пошто наше новине нису политичке, то се ми у даљу свестрану расправу горњега предмета упуштати не можемо, али морамо ипак нешто приметити полузваничном листу „Немзет“-у на његов уводан чланак у броју 203. од 26. јула т. г., у којем он наводи: „за што и Буњевци, Рутени и Немци нису на тај „конгрес“ позвани?“ за умирити (!) и убедити (!) лист „Немзет“ морамо му рећи: да ћемо и ми Буњевци и Шокци у духу тамо бити — јер све оно, што Србе, Словаке и Румуне, боли, то исто и нас тишти — пошто се у нашим школама, градовима и општинама не уважава ни мало наш језик.

У чистој нашој гимназији овде у Суботици, коју гимназију већином ми Буњевци и Срби издржавамо и на њу много и врло много трошимо, не ће да нам се даде ни једна катедра за учење нашега језика. У слоб. кр. градовима: у Суботици, Сомбору, Бији, Печују и Мохачу, где свуда наш народ живи, нема поред државног мађарског и нашег записничког језика, још мање да званичници у градовима и општинама рабе наш језик, па шта више ни закони земаљски, а ни друге важне наредбе и одлуке не објављују се на нашем језику, како то чисто и јасно наређује сам од прејасне круне потписани и потврђени закон о немађарским народностима! То су дакле таква тешка гравамина (повреде) учињене немађарским народностима те и нама Буњевцима и Шокцима, преко којих се тако лако прећи не може.

За то је дакле, мислимо, умесно и добро, да се један такви јавни збор (конгрес) свих немађарских народности у престоници наше државе и то баш у Будимпешти одржи, па нека сваки своје јаде искаже искрено, отворено и безазорно, јер боље је да ми овде код своје куће и на своме земљишту расправимо, дотерамо и поправимо оно, што је мањкаво, непотпуно и рђаво, а не да то преносимо у туђу земљу и на страним сајмовима (вашарима) тамо износимо своју лошу робу — са којег ће нас свако мање-више осудити и укорети морати.

С тога споразумимо се сви скупа, па окренимо све наше ствари на боље, јер тешко оној кући, у којој мир слога и љубав међу домаћима својима не влада; па тако жалосно је и у оној држави, у којој држављани њени нису срећни и задовољни.

За то гледајмо и све могуће учинимо, па да свако зло за времена у својој кући и у држави отклонимо. А да то постигнемо, зависи скупа заједно од нас самих.

Али и за времена озбиљно, мудро и поштено ваља на томе радити, да после не буде већ касно!“

*

Словачке „Народне Новине“ пишу: „Не ради се ту о пустој демонстрацији већ о мужевном раду за наше право. Околност, да се мађарска штампа поставила на криво становиште, након обелоданења нашег програма, нас не ће ни мало смести. У место да чују на своје уши уз полицајни надзор искрену реч немађарских народности, чије питање називљу горућим, Мађари се лаћају унапред шовинистичких средстава, па таје опстанак тих народа. То је политика дугокракога коња, који тура главу у врући шовинистички песак, како не би видио збиљу“.

*

Из Делиблата, добили смо решење, које је донесено на једном договору угледног броја грађана, по ком је једногласно одлучено, да се сви у потпуном смислу слажу са позивом на конгрес и желе истоме најсрећнији успех. Потписани: Ђока Коларски и Коста Јанча.

*

Из Ковин-Гаја нам јављају да ће из њиховог места до петнаест особа ићи на народносни конгрес, те у напред одобравају сазив овог знаменитог конгреса.

Нови Сад, 24. јула.

Забринуле се Шовинисте! Избори на прагу а Мађари растројени и забринуто гледају, шта ће донети, и како ће испасти нови избори. Та није то ни шала, кад се на све стране комеша и кипи, од силног незадовољства и неправде чивутско-шовинистичке, што је трпе како народности, тако и сви хришћани у Угарској.

Пре свега ту је конгрес немађарских народа у Угарској, који се спрема да помрси себичне рачуне распуштене Арпадове маторе дерлади. И док крајња мађарска опозиција изрично захтева, да влада забрани народносни конгрес, дотле се влада налази као год змија у процепу, те незна шта да почне и шта да ради — премда јој је чивутарији најтеже одолети.

Ал тако бива свуде и свакоме ко не иде правим путем; свуде где се обилази закон, а правда окреће у себичне а ничим не оправдане прохтеве појединаца на штету огромне већине.

Међутим мисао о сазиву конгреса потпуно је пала на плодно земљиште — те судећи по силним одобравањима са свију страна, ствар ће та уродити најлепшим плодом.

До сада су обично биле саме народности, које су Арпадовим синовима задавале по мало бриге, кварећи им њихове рачуне. Али ево се сад и у крилу самих Мађара, помаља млого већи, и по њих млого опаснији баук и невгода, а то је ново устројена и таковзвана „пучка странка“ под водством грофа Зичија.

То је хришћанска странка, која се спрема и оружа, да поведе против шовинистичких безверника најодсуднију битку, и да у негда свету Угарску поврати наново преко нужни верски мир и сигурност.

Странка та веома брзо напредује, а има тако силно и јако залеђе, на које се и ослања, да су се мађарско-чивутске шовинисте са потпуним правом преплашили од ње.

Но чудновато је, да од ове странке не зазире само данашња угарска влада, него скоро млого више плашње показује, баш данашња крајња мађарска опозиција. Та за бога „пучка странка“ иде против Чивута, а кад се против њих војује, онда тешко Мађарима; јер Чивути и тако данас сачињавају јевгру мађарског народа. Па нестане ли те „јевгре народне“, нестаће с њом и усијаних Мађара. Као што видите тако је далеко дотерао, и на тако је ниске граде пао, негда моћан и витешки народ мађарски, који је као и ми Срби пролио своју крв за крст часни и слободу златну!

И тако се ето скоро у један исти мах нађоше Мађари, међусобно растројени а са народностима позавађени, те није чудо што се усплахирено окрећу на све стране као мува без главе, и што свуда виде све најстрашније и најцрње слике и прилике.

Неће бити згорег да овде напоменемо што пише „Еђетертеш“ о томе: У уводном свом чланку говори он од прилике овако о новој „пучкој странци“ грофа Зичија: Ова странка тако далеко већ иде да је очито створила раскол у највишим круговима католичке цркве. Угарски прелати већ се боре један против другога, док нижи клир устаје против вишег, као против својих претпостављених — и то све због црквених реформа. Али оно од чега највећи страх произлази то је, што ће ова нова странка тек код наступајућих избора развити право своје и сасвим одсудно деловање, од кога може свашта произаћи.

Ето тако пише лист Кошутоваца и како се види још сад дрхти од стра, само кад помисли на изборе, на којима би евентуално могла пропасти ова данашња чивутско-шовинистичка влада, која на жалост држи душу и горе поменутом Кошутовом листу.

*

Противници народносног конгреса. Ко су они и какви су, показује и та околност, да је на њихово чело стао вођа црне чете, познати Јота. У једној немачкој брошури устао је и он безочно против тог конгреса. Са највећим гнушањем одбацујемо од себе то право ђубре, а „Н. Сл. Преса“ и друга шовинистичка чивутарија нека се њиме наслађава.

*

Чика Стева. Пишу нам из Пеште: Са неким чудним осећајем примили смо вест, да је краљ на предлог мађарске владе потврдио „мировинске уредбе“ које је наш сабор још пре три године донео. Јер одкуда то, да мађарска влада сад баш подастире мировинску уредбу владару на потврду, када је патријарх код ње сасвим „из гнаде“ испао и када јој никако у рачун не иде да патријарху популарност диже, а мислити, да је код угарске владе завладао можда осећај правде и дужности, било би смешно. Но, није ту у „Vordergrundu“ ни патријарх ни угарска влада већ, шта мислите ко? Нико други, већ главом чика Стева. Јест главом он, јер он је силним плачем и ридањем омекшао каменита срца Сирија и Гемерија, пак и Барона Николића и Стеве Јовановића, те се ови заузеше да уредба буде потврђена. А шта је Сирија и Гемерија, односно угарску владу руководило да израде санкцију, о томе ћемо доцније опширније саопштити.

Но, стој народе! Не вичи још „Осана“, него се сети прво оне народне: „не лаје куца села ради, већ себе ради“. Познато је, да је чика Стева изабран поново за надворника Текелијанума под условом, да се захвали на звању епархијскога школскога референта. Куку леле, шта ћемо сад, зар да се чика Стеви измакне најбоља награда за највећи нерад? Е, ал', досетљив је чика Стева; сети се он, да је наш сабор донео пре три године неку мировинску уредбу, те дај сад бриши прашину с ње, па терај и обијај прагове и куми и моли, док му напослетку обећано не учинише.

И сада, по овој мировинској уредби, припада њему, као двадесетпетогодишњем автономном чиновнику, мировина. Па да онда чика Стева није женијалан! Спасти тако лепо и козу и купус, а уз то још примати од поп Пантe, и свога вернога трабанта захвалност у име народа, на овоме „родољубивоме“ делу.

Али ови красни климаши нису објективна историја; она ће, ако у опште спомене име чика Стевино, нацртати испред њега један грдан трбух, јер једино овај покреће чика Стеву, да нешто ради.

*

Талијанска иредента у Горици. Од како се захвалио на својој части горички поглавар гроф Фрања Коронини, од онда никако не мирују тамошњи Талијани. У последње време они су веома задовољни и весели, јер се надају да ће заменик Коронинијев бити страшни непријатељ народа словеначког, принц Евген Хохенлое, који је сада председник јужне железнице. Они се највише уздају у свога човека Ринаалдинија, те се надају, да ће он као намесник, довољно јак бити да уништи Словенце — и да њихову јединствену странку на двоје поцепа. Али колико ми познајемо храбре и одважне Словенце, то неће Талијанима поћи за руком, те с правом можемо очекивати најлепши успех словеначке ствари у Горици. И ово нека послужи за пример, како су у Аустрији „заштићени“ Словени, и како је „пријатељски“ Аустрија расположена према Словенима, који су увек за њу издирали, па и у рату са Италијом.

Автономне вести.

Синод без комесара. Званични орган наше митрополије пише под 15. јулом ове године:

„Његово Величанство, наш премилостиви владар, цар и краљ Франц Јосиф I. благоизволео је највишим решењем својим, изданим у Ишлу 6. (18.) јула о. г. на најпонизнију претставку његове светости преузвишеног г. патријарха Георгија Бранковића, најмилостивије дозволити састанак нашег св. архијерејског синода за 17. (29.) септембар о. г. и то без кр. комесара а са дневним радом, што га је приказати благоизволео његова светост.“

Али „С. С.“ не каже какав је то дневни ред. Зар то народ српски не треба да зна?

*

Кретање свештенства. Расписан је стечај за парохију VI. класе у Медини — Рацковару — рок до 15. (27.) августа ов. год.

*

Кретање учитељства. Расписан је стечај за место учитеља:

У Сент. Мартену, рок 15. август ове год.

У Рудни, рок до 15. (27.) августа ов. г.

У Великој Маргити, рок до 15. (27.) авг о. г.

У Молу два места учитељска рок до 13. (25.) августа ов. год. могу и учитељице компетовати.

*

Штипендије. Расписан је стечај на једну штипендију из фонда Гавре Адамовића од 300 фор год. за ученике средње школе, а од 400 фор. год. за ученике на универзитету.

На једну гимназијалну штипендију из фонда Атанасије Гереског од 150 фор. год.

Политичке новости.

— Барон Банфи био је код краља у Ишлу и на брзо је одande са својом женом отпутовао у Швајцарску, где ће до 20. августа остати. Пошто његове клепетуше ћуте, то се за сигурно може рећи, да ништа постигао није у Ишлу до само дуги нос.

— Румунски краљ Карол бави се заједно са краљицом у гостима нашег цара и краља Фрање Јосифа у Ишлу.

— Двадесетпетогодишњица улаза Талијана у Рим славиће се свечано 8. (20.) септембра. Краљ Умберто обрекао је, да ће онда у Риму бити и у слави учествовати.

— Белгијски школски закон расправља се у сабору и тешким напором прима се чланак по чланак, а огорчење у народу против њега све више расте.

— Ново убиство у Бугарској. У Татар-Пазарџику напали су на улици ножевима на посланика Матакијева, једног од доглавника Стамбуловљевих. Он је смртно рањен. Нападач је неки Верекатов.

— Бугарски престо једнако је предмет расправљања. „Согласије“ у уводном чланку очекује оставку Фердинандову, и за тај случај предлаже да се изабере други син грчког краља: Ђорђе, којег по својим способностима и породичним везама сматра за најповољнијег владара Бугарске.

— Са друге стране јављају, да су се спојили Стамбуловљеве, Радославове и Каравеловљеве присталице, да присиле Фердинанда на оставку, те да поставе персоналну унију са Србијом.

— Амнестија Јерменима. Султан је помиловао велики број Јермена који су били ухапшени у последњим немирима. Но сада се изгледа, да ли ће подручне власти неодложно и извести, то султаново решење, јер се само тако очекује повољно расположење у дипломатским круговима и код самих Јермена. Гледстон се спрема да говори о томе питању, и држи се, да то у споразуму са новом владом чини, како би Турска видела, да се правац у Енглеској ништа није променио променом владе.

КАКО БИ СЕ НАЈБОЉЕ СРБИЈА ПОМОГЛА.

Пре неког времена био је у Београду општи збор свију трговаца из Србије, који су већали, како би се најбоље Србија помогла са својим извозом и у опште са својом сточном трговином. Сви су се сагласили, да је најбоље, да се установи у Србији велика кланица за свиње, која би толико годишње трошила, колико се сада изван земље извози. Између многих говорника најбоље и најлепше говорио је један Немац — Шеус, који се у Србији настанио. Тај његов интересантан говор ми ево по београдским листовима доносимо, и он гласи:

„Неколико говорника споменули су овде установу кланица. Та господа имају право. По географском положају своме, Србија је упућена за свој извоз живих свиња скоро једино на Аустро-Угарску. Али је са свим друга ствар, ако Србија прегне, да своје одгајене и угојене свиње сама у Србији коље и тако готов производ на светску пијацу донесе. Да су кланице установљене пре десет година, Србија би се сачувала од грдних губитака, који су јој нанесени затварањем граница са стране Аустро-Угарске. Да је могуће, господо моја, да се то оствари, доказали смо ми у Вел. Плани и постигли смо врло повољан резултат. Успех нашег рада види се у томе, што се н. пр. у Келну америкаска роба продаје под именом српског меса, само да бољу цену постигне, јер то је факт, да се српска роба са 25 сантима скупље плаћа на килу но американска. То је, господо, најбољи доказ, да је квалитет српскога меса куд и камо бољи но американски. Што се масти тиче, можете бити уверени, господо, да је американска маст много гора од српске. Многим парницама је доказано, да је американска маст мешана са свим могућим састојцима, да у њој има често 15% и више воде, памучног семена и његових препарата и т. д. С тога американска маст не може ни у ком погледу конкурисати са српском машћу.

Пре неког времена учињен је овде у Србији покушај, да се оснује српско-енглеско удеоничарско друштво за клање свиња. Та је идеја била врло добра и суврмена, само је била погрешна, јер се рачунало са одвећ великим бројевима. Господо, један човек може више свиња заклати, нег што их могу њих стотину продати. Према томе је један од главних услова тај, да продукција мора корак држати са продајом. Кланице треба према послу годишње увеличавати, па ако буду потребе и покажу се добри резултати, треба и нове кланице подизати. Погледајмо примера ради, господо, на Италију. Италија пре 25 година није имала скоро никаквог извоза јаја и живине, имала је бар много мање, нег што данас Србија извози. Но у год. 1884. показује се већ извоз од 8 милијона динара живине, 1888. год. 10 и по милијона, а 1894. год. 12 милијона. Јаја је извозила Италија 1884. год. за 20 милијона дивара, 1888. год. за 33 милијона, а 1894. год. за 68 и по мил. динара. То су, господо моја, грдне суме! Кад би данас могла Србија рецимо за 20 мил. динара извозити јаја и живине, то би била ванредна добит, којом би се веома користио сиротнији свет. Гајење пернате живине у Србији куд и камо лакше је и јевтиније него у Италији. У Италији је земљиште најмање четири пута скупље него у Србији, рана и кукуруз коштају двоструко, а осим тога је Италија више насељена, те је гајење живине много теже него овде. Па ипак су они људи вредноћом и енергијом тако далеко дотерали. Што се тиче квалитета живине, Италија не може конкурисати са Србијом. Где су се српске ћурке па пијаци продавале, побијале су талијанску робу. Ето вам, господо, најбољег примера, шта се може постићи радом и истрајношћу. Немојте упуштати циљ из вида, на посао, господо, ослободите се туђег притиска. Ако се само једаред почне, даље ће лакше ићи. И ако из почетка буде можда тешкоћа, и ако буде нешто кисело, друго ће бити слатко, за то немојте попуштати, господо, него куражно напред к мети. Ваше предузеће биће крунисано богатим успехом.

Господин председник је већ напоменуо, да је влада вољна, да потпомогне извршење ваших намера и да вам буде у свачему на руци. Она ће слободним извозом потребних артикала, јевтином соли, а пре свега јевтиним подвозом изаћи на сусрет овом подузећу. Немојте мислити, господо, да су свиње у Америци јевтиније, него у Србији. Не, заиста нису; али подвоз је, господо, јевтинији. Од Чикага до Анвера коштају 100 кила 2 и по до 3 дин., а од Вел. Плане до Келна коштају 100 кила 11 до 12 динара. Код великих транспорта та је разлика врло осетна. Јер ако се на 100 кила заслужи 8 до 8 и по динара, то чини на вагон 800 дин., а то је врло добар посао. Осим тога треба знати, да Американци свој цубок врло корисно употребљују, а то би се могло, господо, и овде чинити. Ако би н. пр. општина београдска допустила, да се цубок овде по јевтинијој цени, по 30 пара од киле сиротињи продаје, то би се кланице, као патриотско подузеће, са једне стране веома користиле и обезбедиле за свој опстанак, а с друге стране било би поможено сиротињи, која би јевтино месо добијала. То је, господо, и са социјално-политичког гледишта, врло важна ствар. Погледајте само, господо, какве жртве други градови приносе, да својој сиротној класи живот олакшају. За што се то не би и овде учинило.

Пре него што свршим свој говор, дозволите ми господо, да споменем још једну околност, о којој је, овде било говора. Споменут је извоз живих свиња за Марсељ. То није немогуће. Али не заборавите, господо, да су српске свиње одгајене на чистом ваздуху, а не у шталама. Кад дођу на лађе, кад проведу неко време у затвореном простору, оне се разбољевају и угињавају. А то је веома опасно, јер ако у неком транспорту угину неколико комада, ризикује се, да буде враћен цео транспорт.

Према томе, господо, најсигурније је отварање кланица. Српска је роба добра, она ће свагда наћи добре пијаце. Само, господо, живо и енергички на посао, успех не ће изостати. Прегаоцу бог помаже.“

„Т. Г.“

Вести из народа.

— Пишу нам из **В. Бечкерека:** Још прошле године у 110. броју цењене „Заставе“ писато је, да је овдашњи ученик грађанске школе Александар Секулић изложио своју картографски израђену земљописну карту Азије, овдашњем грађанству на углед.

Сад је изложио у једној овд. школској згради своје слике израђене руком, а у формату од 30 ц. м. широке и 40 ц. м. дугачке. Те слике јесу разни портрети: нашег краља и краљице, појединих срп. великодостојника, старих српских јунака, срп. књижевника, како из старијег тако и из новијег доба, и разних срп. добротвора.

Кад узмемо, да су ових, скоро до 100 слика, повећане са млого мањих сличица, онда се лепо види, колико је особитог стрпљења и воље имао исти Секулић. А кад помислимо на кратко време од ускрса о. г. до пред испит, као време у ком је све ове слике израдио, онда се види и његова особита вредноћа. Што се пак тиче вештине и дара, о том су овдашњи листови изрекли најповољније своје мишљење, као годи професори стручњаци са овдашње гимназије и грађанске школе, који су честитали нашем младом цртачу, на његовом особитом цртачком дару.

Овдашњи и страни посетиоци веома се млогобројно одазивају те гомилама врве у школу, да се нагледају слика млађаног Српчета. Да би се овај редак цртачки дар могао даље развити, требало би му материјалних сретстава. За то обраћамо пажњу меродавних личности, да овом младом, даровитом а при том сиротом цртачу, који је без оца и мајке, извесну штипендију подаре. Јер само би се тако могао исти на пољу вештине развити, те свом роду на дику и понос послужити могао.

Пошто је млади цртач овим напорним радом, мало уморен, то ће он од друге недеље отићи у Каменицу ради одмора, где ће том приликом и своје цртеже на углед „Српској Матици“ поднети. С тога обраћамо пажњу поштоване тамошње публике на његове радове, а самом младом цртачу желимо још лепшег напретка у нади, да ће и материјални и морални успех постићи. Ми га дакле овим поштованој тамошњој српској публици искрено препоручујемо.

Вести из места и са стране.

Нов министар. Како из Београда јављају Гарашанин и Драг. Рајовић одбили су понуђени им портфељ министарства народне привреде — те је ово понуђено Љуб. Каљевићу, који се је тога и примио, те ће за који дан и указ о томе изаћи.

Босанско-херцеговачке хаџије. Ове године се из Босне и Херцеговине 122 хаџија кренуло у Медину. Од њих је умрло 43 од колере на путу од Меке до Медине, 4 путем на мору од других болести, тако је умрло свега њих 47, што чини 40% свију хаџија. Лане је од 106 хаџија умрло само њих 13, или 12% Од овогодишњих хаџија се 9 њих од осталих оделило, 5 су заостали код рођака у Смирни, због болести остављена 3 у Бајруту, 3 у Смирни и 1 у Цариграду. Тако се од 122 хаџије 14. (26.) јула из Цариграда за Босну и Херцеговину кренуло само њих 53.

Опет излази. Добро уређен словенски лист „Парламентер“ кога је у Бечу уређивао чешки родољуб др. Живни, како смо већ пре јавили престао је био да излази. По како сад јављају, овај је лист на ново почео да излази под истим уредништвом, што нас особито весели. Ми га сваком Србину и Словенину топло препоручујемо и желимо му дуг живот.

Свечане промоције у Пешти. Од септембра месеца ове год. опет ће се на будимпештанском свеучилишту увести свечана промоција за оне докторе, који су све школе и докторат полагали са одличним успехом Такова промоција зове се „sub auspicis regis“ и на њој присуствује царски изасланик, који дотичном младом доктору уручи велики бриљантски прстен, као дар од цара. Већ су тројица у напред одређена за такову промоцију, која ће у Пешти од септембра почети. Досада је такове промоције бивало у Бечу, Грацу и Загребу.

Калдрмисање асфалтом у Вршцу. У Вршцу је већ за сигурно решено да се варошке улице имају калдрмисати са асфалдом вкадамом. У тој цељи већ је отишло једно од општине послато изасланство у Арад, Сегедин и Пешту да се упознају са тамошњом асфалт калдрмом, те да проуче њену практичност и издржљивост.

Читуља. Како нам јављају из Петриње, тамо је после дужег боловања умро 2. (8.) ов. м. угледан трговац и добар Србин Авросије Петровић у својој 59. години. Лака му била црна земљица и вечан спомен међу народом српским, кога је искрено љубио.

Све на божију вересију. Како је познато, ми смо позитивним бројевима доказали, да „Старчевићев дом“ није дигао „харни пук хрватски“, него Франк уз огромну хипотеку, која стеже и притиска исту палачу. То су исто писали и „Обзораши“ из инада, да мало „Хрватској“ натруне. Али и „Хрватска“ не буде лења, него ево шта пише о томе, како су „Обзораши“ подигли тобож своју дионичку тискару, па и саму „југославенску академију“. Ево шта о томе пише „Хрватска“ бр. 177. од ове године: „Обзораштина надкриљује саму себе, али тиме, што обзораши увек своје грехе настоје напртити другом на леђа. Они се хвале пре свега, да су саградили кућу, где је њихова тискара у Прерадовићевој улици. Истина, они су ту кућу градили а то у време, кад су најјачи били, кад су били на влади, кад су на чиновништво и на друге слојеве најсилније упливисали. А како је с том кућом? Стање те куће у грунтовници доказује, да је кућа саграђена у вредности 45.000 фор., а на тој кући налази се данас укњижено за корист деце пок. Јос. Враницаниа 9.000 фор., надаље на корист аустријског вересијског завода у Бечу 17.000 ф. а за хрв. ескомптну банку 10.000 фор.; у свему 36.000 фор. У тој тако хипотекираној кући размећу се злобно они људи, који размерно хипотекирану кућу (наравно Старчевићеву) поглашују срамотом. За тим ти обзораши вичу, да су саградили академију на Зрињском тргу. Ми на пример знадемо, да је и праваш др. Франк за академију дао 1000 форинти, те да имаде о томе писмо од покојнога дра Рачкога, којим му овај изриче топлу захвалност и признање. Је ли др. Мазура, др. Захар, др. Деренчин или ма који од њихових другова и викача око „Обзора“, дао такову своту за градњу академије? Нека искажу своје приносе! Међутим и на академији налази се укњижено за државни ерар 13.000 фор. и за музеалну закладу 100.000 форинти“. И кад се овоме дода огромна сума што је за академију дао Штросмајер, од новца ђаковачке бискупије, онда се најбоље може видети како Хрвати све што имају, нису сами створили — и како им је све на божјој вересији. Срби дакле немају разлога да им завиде, јер све што Срби имају, то је без крајцаре дуга, подигнуто чисто српским народним, мучно стеченим новцем.

Одликовање срп. посланика у Цариграду. И прошлог петка одржате су велике свечаности селамлука у цариградској мошеји Хамидије. После селамлука био је обед у царском двору, на који је био позват и краљевско-српски посланик у Цариграду др. Влад. Ђорђевић. После обеда изволео га је султан позвати себи у подужу аудијенцију.

Страшан догађај. Како јављају из Пеште, тамо се је одиграла страшна фамилијарна драма. 3. ов. м. ујутру у 4 сата зачу се из куће столара Карла Гукера запомагање и пуцњава. Одмах дотрче људи, но кад разбише врата, они угледаше страшан призор у кујни. У крви огрезнули лежаху на поду Гукер, његова трудна супруга и петоро деце. Жена и једно дете било је већ мртво; остали су смртоносно рањени. Гукер се морао иселити, јер није могао плаћати стан, па у узбуђењу вратио се ујутру кући и починио крвопролиће са револвером и секиром, а онда сам себи пројурио тане кроз прса. Гукер је био марљив и трезвен човек, те је овај догађај произвео јаку сензацију код пештанског општинства.

Велика крађа. Из Рима јављају: Кад је жупник аугустинске цркве П. Целестино једног јутра ушао у цркву, опазио је, да је с чудотворне слике мајке божје, нестало свих накита и драгоцености. Жупник је одмах затворио црквена врата и стао звати у помоћ. Одмах још нађу неког Десенцтиниса у цркви, за кога се тврди, да је он покрао драгоцености. Драгоцености, што их је покрао, одприлике вреде 50.000 лира талијанских.

Отровала свога мужа. Свакојака чуда има у свету. Тако пишу из Сатмара, да је тамо под врло сумњивим околностима умро судски писар Лудвиг Шипош, доста имућан човек. Парењем доиста буде констатовано, да је Шипош отрован и то од своје рођене жене. Она је радо пила, те тако је често долазила у свађу са својим мужем. Доказано је, да је давала своме суседу 100 фор. само да убије њеног мужа, али кад овај одбије њену понуду, намисли она, да га сама отрује, што је и урадила. Одма је предана заједно са својим двема пријатељицама, за које се мисли, да су и оне у том учествовале, истражном суду. Једна од пријатељица је већ признала злочин.

Обичај енглеске краљице. Енглеска краљица кад иде у шетњу вози се у малим колицама у која је упрегнут један магарац. Краљица има пуну стају магараца, које особито воле. И унучад своју даје возити на колицима, у којима су упрегнути њени „љубљени“ магарци. Женска посла!

Пожар и штета у Великој Кикинди. Прошлог понедељка око 5 сати по подне појавио се је онде иза вароши, велики пожар идући Мокрину. Пламен бејаше на мах обухватио велики простор, те је изгорело небројено камара и крстина жита; од прилике око 6200 крстова. Изгорели усеви су већином својина тамошњих Срба, а како је једва једна трећина од изгорелог усева осигурана била, то се за сада бар рачуна, да штета износи преко 18.000 фор.

Трговина.

Нови Сад, 24. јула. — Пшеница прве каквоће 6 фор. 10—20 нов. Пшеница средња 6 фор. — нов. Пшеница лакша роба 5 ф. 60—80 новч. Наполица 5 фор. 20—30 н. Јечам 4 ф. 50—60 н. Зоб 5 фор. 10—20 нов. Кукуруз у зрну 5 ф. 70—80 Маст 60 фор. Сланина сува 60 фор., дебела паљена 62 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки .	48 н.
„ средњи . . .	46 н.
„ лаки	44 н.

Све од 1 килограма.

Теоци .	8—16 ф. по комаду.
Јагњци .	7—12 ф. по пару.
Овци . .	— — ф. „

Главни уредник: др. Емил Гаврила. За уредништво одговара: Никола Малешевић Срп. штампарија дра Свет. Милетића у Н. Саду